

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIII. Štev. 73
TELEFON: UREDNIŠTVA 25-67
UPRAVE 28-67
POŠTNI ČEKOVNI RAČUN 11.409

Maribor, četrtek 30. marca 1939

NAROČNINA NA MESEČ:
Prejeman v upravi ali po pošti 10.— din.
dostavljen na dom 12.— din. tujina 25.— din

Cena
din 1.—

Francija je spregovorila...

Sinočni Daladierjev govor po radiu — Francija je za sporazum in mir, toda odstopila ne bo nikomur ne pidi svoje posesti ne ene svojih pravic — Kdor bo še napaden, naj računa s pomočjo vseh, ki ljubijo pravičnost in svobodo

PARIZ, 30. marca. Vse francoske, angleške, severnoameriške, švicarske, luksemburške in mnoge južnoameriške oddajnice so prenašale sinočni zgodovinski pomembni govor francoskega ministrskega predsednika Daladierja. Takoj nato so oddajale govor v 5 jezikih: angleškem, italijanskem, španskem, arabskem in nemškem. Dan prej se je seznanil z govorom angleški veleposlanik sir Phipps in ga v imenu svoje vlade popolnoma odobrila. Včeraj dopoldne se je sešel francoski ministrski svet, ki ga je prav tako prestudiral in odobrila. O govoru so bile že vnaprej obveščene tudi razne druge prijateljske vlade.

Moralna in tvarna sila Francije

DALADIERJEV GOVOR

Točno ob 20.45 se je oglašil Daladierjev čustveni, a odločni glas, ki je dejal: »Kot odgovorni ministrski predsednik francoskega imperija se obračam do francoskih in tudi vseh tujih poslušalcev, ki so dobre volje. Medtem ko govorim poslušalcem, ki jih obkrožajo otroci, kakor moji mene, v teh težkih časih, polnih groženj, v katerih stalno narašča število preloženih častnih besed in dogovorov, da živimo zaradi tega v neprestanem strahu za mir, sem prepričan, da bi zadoščal — ako bi se videli — pogled iz oči v oči, ker je to govor od srca do srca.«

FRANCIJA JE MOČNA IN EDINA
Nato je orisal Daladier veliko ljubezen Francije do miru ter prešel na ugotovitve dejstva ogromne francoske moči, tako tvarne kakor moralne. Dejaj je: »Da je Francija dandanes močnejša in močnejša kakor kdaj koli prej, ni za Francoza nič novega. Novo je to morda za kakega tujca.« Orisal je zato ogromni napor francoskega evropskega, kakor tudi kolonialnega stanja od lanskega septembra, ko je ob izredni odpovedi vsakega posameznika v korist celoti prerodili silo in moč Francije v gospodarskem, finančnem, produkcijskem in vojaškem oziru. Samo v zadnjih dneh, je dejal Daladier, so prispele v Francijo 4 tone zlata.

AFRIKA HRBTENICA FRANCIJE

Da je mogla izvesti ves ta ogromen napor, si je dala vlada deliti do naraščanja izredna pooblastila, ki bodo trajala vse dokler vojna nevarnost ne bo minila.

Jasne besede na naslov Italije

FRANCOŠKO-ITALIJANSKI ODNOSI

Danes pričakuje vsakdo, da se bom dotaknil tudi francosko-italijanskih odnosov. Govoril bom o tem odkrito, oziroma bom rajši dovolil, da govore dejstva. Dne 7. I. 1935, je bil v Rimu sklenjen francosko-italijanski dogovor, s katerim naj bi se dokončno uredilo medsebojno razmerje. Italiji je bila priznana poprava mejnih kolonialne posesti, položaj italijanske manjšine v Tuniziji naj bi se postopoma izboljšal, a nadalje je prešla Italija od Francije tudi važne gospodarske koncesije. Francija je pričela lojalno izpolnjevati določila te pogodbe. Niti zavzetje Abesinije niti dogodki spomladi I. 1938, in niti razglasitev cesarstva, nobeno to dejstvo ni vplivalo na lojalnost izpolnjevanja te pogodbe s strani Francije. Dne 17. XII. 1938 je pa francoska vlada prejela nepričakovano pismo grofa Ciana, ki je sporočalo, da pogodba iz I. 1935, ne velja več.

ITALIJA NI POVEDALA, KAJ HOČE

Zadnji Mussolinijev govor preteklo nedeljo je vzbudil vtis, kakor da bi bile v tem pismu konkretno navedene kakšne drugačne zahteve, ko je Mussolini omenil, da je vsebovala italijanski kolonialni problem z imeni Tunizija, Džibuti, Sueški

la. Ta pooblastila so omogočila utrdivanje ogromnega imperija, čigar hrbtnica je nedotakljivi blok afriške posesti. »Njeno neomajno privrženost materi domovini sem spoznal že pred 15 leti kot minister za kolonije in sem se ponovno prepričal o teh plemenitih čustvih tudi pred nedavnim časom. Zato pošiljam s tega mesta zvestim arabskim podanikom v Severni Afriki svoje najiskrenejše pozdrave!«

REŽIM SVOBODE IN NESVOBODE

Toda sila in moč Francije ni samo tvarna. Francija se tudi sedaj, kakor vselej v svoji zgodovini, ponaša s svojo duhovno in нравstveno vrednostjo, kajti francoski narod prevečava ideali svobode, reda, zaupanja, resnice in pravice. Zato občuti francoski narod globoko simpatijo do narodov, ki so jim bile te pravice nasilno odvzete po režimih, pri katerih vlada namesto svobode suženstvo, namesto proste volje sila, namesto napredka rušenje, namesto vrednosti življenja zaslupenost. Francija se je vedno varovala žrtvovati ljudi zaman in jih terati iz bede v pogubo, vedno je bedela z vsvo svojo močjo nad življenjem. Imetjem in svobodo državljanov. Nikoli ni dovolila, da bi v medsebojnem razmerju odločala sila, pač pa je zahtevala pravičnost in pravico. Silo je uporabila le v obrambo, kadar sta bili uporaba in pravičnost napadeni. Zato gleda Francija tudi sedaj v bodočnost z velikim zaupanjem in mirno zavestjo ter se ne plaši nobenih groženj.

prekop. Ta trditve je vzbudila splošno začudenje in že se je začel napad na francosko vlado po tujem tisku. Toda francoska vlada ni delila tega začudenja, kajti vedela je za vsebino tega pisma. Jutri boste v listih čitali vsebino tega pisma in vsebino francoskega odgovora. Že danes vam pa lahko povem, da v tem pismu z dne 17. XII. 1938 ni bilo govora niti o Tuniziji niti o Džibutiju niti o Sueškem prekopu. Ali naj bi se bil torej oziral na krič italijanskega tiska in vik italijanske ulice?

NITI PEDI ZEMLJE, NE ENE SVOJIH PRAVIC

Toda spoznal sem, da je skušala italijanska vlada ustvariti iz zavojevanja Abesinije angažma za priznanje teh svojih zatrijevanih pravic. A kam bi nas vodilo, ako bi vsako zavojevanje ustvarjalo nove pravice? Francija tega argumenta ne priznava in ga nikoli ne bo priznala. Zato izjavljam javno, da Francija ne bo odstopila niti pidi svoje zemlje in niti ene svojih pravic! Francija stoji na stališču določil dogovora z dne 7. I. 1934, in le na podlagi tega stališča je pripravljena vsak čas upoštevati stavišene predloge. Pa tudi pravilno je Italijanih v Tuniziji je treba enkrat za vselej napraviti konec. Tam živi poleg 110.000 Francozov

in dva in pol milijona muslimanov še 84.000 italijanskih priselencev. Vse vesti o kakem slabem ravnanju z njimi so brez vsake podlage. 900.000 Italijanov v Fran-

ciji se nikoli ni pritožilo nad svojim položajem in Francija jim v smislu svojih tradicij rada nudi varno okrilje.

Odločna gesta nasproti Nemčiji

NA NASLOV NEMCIJE.

Zelim govoriti nadalje o narodu, s katerim smo imeli v zgodovini že toliko konfliktov. Francija je pokazala nasproti Nemčiji ponovno svojo najboljšo voljo. Zlasti s sklenitvijo monakovskega sporazuma, pa tudi s kasnejšim francosko-nemškim sporazumom. A celo tudi v prav zadnjem času smo pokazali dobro voljo s tem, da smo poslali v Berlin trgovsko delegacijo, da se uredi medsebojni trgovinski odnosi, kar naj bi bilo podlaga za trajno prijateljstvo. Toda razbitje in zasedba Češko-Slovaške, zlasti pa vkorakanje nemške vojske v Prago, je bil eden najkrutejših udarcev proti vsem tem našim naporom.

LE MIR PRAVIČNOSTI IN SVOBODE.

Evropa je sedaj v položaju alarma, a se zaveda, da bi vojna pomenila katastrofo za vsak narod. Mi te katastrofe

nočemo in hočemo, da rešimo mir in Evropo. Zato računamo s sodelovanjem vseh narodov, da se ohrani mir. Računati pa morajo tudi drugi s tem, da se bodo vsi narodi, ki so ogroženi, kljub vsej miroljubnosti dvignili proti vsakemu nadaljnjemu napadu. Francija ve, da bo naletela na njen poziv na odziv pri vseh njenih zaveznikih in prijateljih, pa tudi spontano pri sploh vseh narodih, ki so dobre volje, po Evropi, preko Kanala in celo preko oceana. Pri tem se zaveda Francija zlasti kar najtesnejšega prijateljstva med Francijo in Anglijo, ker družijo oba naroda isti ideali in ker stremita k njim na enak način in z enakimi postopki. Čeprav bo Francija vložila ves svoj trud v ohranitev mira, bo vendar zasledovala pri tem te isti mir, ki bo temeljil na pravičnosti in svobodi.

Prvi odmevi v tujem svetu

VTIS V PARISKEM TISKU

PARIZ, 30. marca. Ves pariski tisk od de la Rocqueovega »Petit Journala« do komunistične »Humanité« enodušno pozdravlja včerajšnji Daladierjev govor. »Ere Nouvelles« pravi, da je sedaj iniciativa na diktatorjih. »Echo de Paris« naglašja, da je Daladier včeraj dovolj povedal. »Populaire« pozdravlja mir v čisti, ki ga bo branila bariera miroljubnih narodov. »l'Ouvreur« podčrtava siljen vtis v Londonu in vojaške garancije Londona malim državam na zahodu, pa tudi že Poljski in Romuniji. Potovanje polkovnika Becka v London se bo vključno nevolji Berlina izvršilo 3. aprila. »Figaro« opozarja na mrzlično diplomatsko delavnost Londona, ki jo spremlja serija vojaških ukrepov. »Journal« pozdravlja polsko odločnost. »Petit Parisien« pa pomeni zahoda Romuniji.

BERLIN, 30. marca. Nemški tisk kritizira Daladierjev govor, da se namenoma

izogiba odgovoriti Italiji.

VELIK VTIS V LONDONU.

LONDON, 30. marca. Prvi vtisi Daladierjevega govora potrjujejo, da so Angleži, ki so se v velikih množinah zbrali pred zvočniki, sprejeli govor francoskega ministrskega predsednika z resničnim navdušenjem. Zlasti so odobraval odločnost Francije, simpatizirali z vsebino skupnih idealov in dobili vtis, da je sedaj dana iniciativa Rimu, da pove, kaj prav za prav hoče.

REZERVIRANOST V ITALIJI.

RIM, 30. marca. Dasi je vladala sinoč v oficijelnih italijanskih krogih še absolutna rezerviranost glede Daladierjevega govora, je napravila njegova odločnost, ki so jo v Rimu označili kot intrinzično, globok vtis. Pasus o pripravljenosti na pogajanja v okviru dogovora z dne 7. I. 1935, je pa vzbudil mnenje, da vsi mostovi vendarle še niso porušeni.

Objava Cianoovega pisma

ITALIJANSKO PISMO FRANCIJI NI SPOROČILO NOBENIH ZAHTEV — LAVAL NI DAL PRISTANKA ZA ZAVOJEVANJE ABESINIJ

PARIZ, 30. marca. Davi je francoska vlada objavila avtentičen tekst pisma italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana z dne 17. decembra 1938 in odgovor francoske vlade nanj, kakor je to že včeraj v svojem govoru napovedal Daladier. Tudi ves današnji francoski tisk objavlja vsebino obeh listin. Iz pisma grofa Ciana izhaja zgolj, da smatra italijanska vlada, da se italijansko-francoska pogodba z dne 7. I. 1935 nikoli ni izvajala, da se Italija z odstopom 2500 akcij uprave železnice Džibuti-Addis Abeba ni smatrala nikoli zadovoljeno, prav tako ne z obmejnimi korekturami, kakor tudi ne s statutom Italijanov v Tuniziji. Zaradi tega Italija pogodbo iz I. 1935, odpoveduje. V zvezi s tem se s francoske strani tudi zanikuje, da bi bil bivši francoski zunanji minister Laval na temelju tajne korespondence dal Italiji proste roke glede Abesinije v kakršni koli obliki. Zato je tudi brez vsake pod-

lage današnji članek v »Giornale d'Italia«, češ da je Laval dal tedaj Italiji proste roke za mirno in ne za vojaško zasedbo.

Spomenica angleških posilancev

LONDON, 30. marca. Spomenico 34 vladnih poslancev o sestavi koncentracijske vlade, ki bi imela izredna pooblastila za mobilizacijo celokupne industrije, financ in gospodarstva, oborožila državo do najvišje možnosti in izvedla obvezno vojaško službo, je danes podpisalo že 180 poslancev. Število trajno narašča in ker je za rešitev spomenice predlagana nujnost, bo vlada sklepala o njej v najkrajšem času brez parlamentarne debate.

ŠPANSKE UTRDBE PRED GIBRALTARJEM

GIBALTAR, 30. marca. Španske nacionalistične čete so pričele z veliko naglico graditi utrdbe na gričih, ki leže nasproti angleški trdnjavi Gibraltarju.

Maribor, 30. marca.

Po Veliki noči — razgovori za sporazum

Priloge za nov volilni red, zakon o tisku ter zakon o društvi in shodih

(OD POSEBNEGA DOPIŠNIKA »VEČERNIKA«)

Beograd, 29. marca.

Delo na narodnem sporazumu naj bi se, po zahtevi vodstva HSS, izvršilo v polni svobodi. To zahtevo tolmajoč danes v Beogradu tako, da bi se poleg amnestije morali izdati tudi politični zakoni: volilni zakon, zakon o društvih in zborovanjih, tiskovni zakon — kot podlaga politične svobode.

V tej smeri se zdaj tudi že dela na merodajnih mestih. Razpravljajo se o osnutku novega volilnega zakona, ki predvideva okrajni (sreski) sistem z volilnimi okrožji, tajno glasovanje in svobodne kandidature, t. j. brez vsakega povezovanja kandidatov. Narod bo mogel tako dejansko izvoliti tistega, ki ga sam hoče in ki v resnici predstavlja njegovo voljo.

Osnutek tiskovnega zakona bo izdelan na načelu najširše svobode kritike in vprašanj javnega interesa, dočim bodo zasebna čast, ugled in gospodarski interesi zaščiteni od neosnovanih in nedokazanih napadov pisca. Urednik in lastnik lista ne odgovarjata za podpisane članke, ako pisec prizna svoj podpis. In dvoma, da bi bil tak tiskovni zakon silne važnosti v našem političnem napredku in za razvoj tiska.

Po novem društvem in zborovalnem zakonu bo omogočeno svobodno združevanje, osnivanje strank ter obnovitev bivših političnih strank. Z drugimi besedami: svobodno demokratično tekmovanje v narodov blagor.

Vse te zakone naj bi izdelala vlada skupno s parlamentarnim odborom narodne skupščine in senata. To delo naj bi se, po zagotovilih, dovršilo še v teku meseca aprila, in sicer po nekem dogovoru tudi z izvenparlamentarno opozicijo, ki iz načelnih razlogov ne more sodelovati s sedanjim parlamentom.

Sporodno s tem delom bodo tudi pogajanja in cilji sklenitve definitivnega narodnega sporazuma. Po informacijah od strani političnih osebnosti, ki jih moremo smatrati za verodostojne, bodo ti razgovori začeli takoj po Veliki noči. Izgleda za uspeh teh razgovorov smatrajo danes v beograjskih političnih krogih za zelo ugodno.

Pod predpostavko, da ne nastopijo kakšni nepričakovani veliki zunanji dogodki, ki bi zahtevali kakšnih hitrejših ukrepov, v prihodnjih dneh v političnem življenju prestolnice in države ni pričakovati pred izvedbo omenjenih akcij nobene znatnejše spremembe.

Konec vojne v Španiji

NACIONALISTI SO ZASEDLI POLEG MADRIDA TUDI ŽE VSA OBMORSKA IN RAZNA DRUGA MESTA.

MADRID, 30. marca. Dolgotrajna državljanska vojna v Španiji je skoraj že končana. Francove čete so vkorakale v Madrid in brez odpora zavzele mesto. Vse ceste so polne avtomobilov z živili in drugimi potrebščinami. Madrid je bil večeraj po 36 mesečnem obleganju prvič spet normalno razsvetljen. Francove čete so prevzele vso oblast v roke. Utrdbe okrog mesta so bile najmoderneje zgrajene, mesto je bilo na več krajih podminirano. Pod veliko madridsko kmetijsko so našli 30.000 kg eksplozivnega materiala in le naključje se je zahvalilo, da ni mesto zleto v zrak. Po padcu Madrida so se brez boja vdal obmorska mesta Valencia, Alicante, Murcia in Almeria in vsi važnejši kraji v notranjosti. Povsod so izpušili politične jetnike takoj na prosto, poskrbeli so za varnost in prehrano prebivalstva. General Miaja, ki je po padcu Madrida organiziral tudi preostale republikanske vojske, je v spremstvu republikanskih politikov in višjih oficirjev z letali odletel v Maroko. V glavni stan nacionalistične vojske prihajajo brozjavke o predaji zadnjih ostankov republikanske Španije. Mussolini in Hitler sta v brozjavnem pozdravu čestitala Francu k zmagi, želeč, da bi se Španija iz krvavih naporov porodila svobodna, zedinjena in močna. V Zedinjenih državah so konec državljanske vojne v Španiji že iz človekoljubnih razlogov pozdravili. Boje se le, da bi totalitarni režim Franca ne vplival na latinske države Južne Amerike in da ne bi pristopile nacionalistične Španije k protikomunističnemu bloku mednarodne napetosti še bolj zaostri.

Nemške zahteve Poljski?

SE NEPOTRJENE VESTI O TREH ULTIMATIVNIH ZAHTEVAH V VARSAVI. ODLOČNOST POLJSKEGA TISKA. UTRDBE NA MEJAH.

VARSAVA, 30. marca. Na tajnem zasedanju senata je poljski maršal Dzierżinski objavil, da je postavila Nemčija te dni Poljski tri ultimativne zahteve: 1. priključitev Gdanske k Nemčiji; 2. zgraditev avtostrade preko poljskega koridorja; 3. pristop k antikominterni. Oficijalni poljski krogi zanikajo te vesti. Berlin zanika je zahtevo po avtocesti, dočim da sta obe drugi vprašanji bili že predmet večkratnih razgovorov. Poljski tisk zavzema slej ko prej absolutno odklonilno stališče.

VARSAVA, 30. marca. V odgovoru na grožnje večeršnje »Diplomatske Korrespondence« je ves poljski tisk zavzel enotno odklonilno stališče. Listi prinašajo naslove, kakor »Neverjeten nagovor Nemčije«, »Nezmožna sredstva Nemčije«, »Prvi slepal Nemčije bo našel Poljsko pripravljeno«.

LONDON, 30. marca. Nemške čete gradijo vzdot poljsko-slovaške meje v dolžini 80 km utrdb. Na poljski strani kopilejo vzporedno strelske jarkove.

Madžarsko-slovaški spor

MADŽARSKO ZAVIJANJE RESNICE — KAJ ZAHTEVAJO MADŽARI — DANCES NADALJEVANJE POGAJANJ — MOLK NEMCIJE

BUDIMPEŠTA, 30. marca. Za metode, ki se jih poslužujejo Madžari nasproti Slovaški, je značilno, da piše ves madžarski tisk, kako meja med Slovaško in Karpatko Ukraino nikoli ni bila določena in da zato ne more biti govora o kakšni Baltika poživilo gibanje, hi hoče priključiti Rajhu vse trgovinsko področje nekdanjega severonemškega Hanze. — Obroč okrog Poljske postaja zmerom bolj tesen. Ali se je velika slovaška država kaj naučila iz preteklosti, bo pokazala prihodnost. Vsekakor postaja tudi Baltik torišče vohilnih bojev za posest obale, od poljskega pomorja tja do zaliva pred vrati Leningrada.

skil tisk, kako meja med Slovaško in Karpatko Ukraino nikoli ni bila določena in da zato ne more biti govora o kakšni

Iz srednje Evrope se je težiče mednarodnih zapletov preselilo na Baltik. Memel je bil priključen k Nemčiji, na vrsti je Gdansk in že se oglašajo zahteve po odpravi koridorja, poljskega okna v široki svet.

V Varšavi so ogorčeni, na Poznanjskem se dan za dnem vrste demonstracije. Poljska, za Rusijo največja slovaška država, je že po svoji legi primorana, da s skrajno previdnostjo krmarji svoj čoln na večkrat razkosanem svetu med dvema velikima sosedoma. Poljaki so pripravljani na odločni odpor in z budnim, ljubosumnim očesom spremljajo dogajanja na njihovih mejah.

Visla je glavna prometna žila Poljske in Gdansk na njenem ustju prirodno izhodišče globokega zaledja na morje. Zato lastno izkušajo v preteklosti, ko je v poljsko-ruski vojni svobodni Gdansk preprečeval dovoz orožja in streliva preko svoje lake v notranjost, so primorali Poljsko, da so si na ozki obali koridorja izbrali zaliv in zgradili luko Gdynjo. V nekaj letih je iz preproste ribiške vasi zrastle moderno pristanišče z nad 40.000 prebivalci. Poljska pomorska trgovina je vidno napredovala, v narodu se je zakoreninila zavest, da je pomorjanski koridor do morja sveta, nedotakljiva poljska zemlja.

Nemci sodijo drugače. Kljub ravnovesju in zunanji politiki in diplomatski strpnosti obeh držav, smatrajo berlinski učej in politični krogi sedanjo vzhodno mejo proti Poljski za »krvavečo rano po vojne Nemčije«. Nemci naglašajo, da je svobodni poljski pas do morja odtrgal od domovine dva milijona rojakov Vzhodne Prusije, ki jo je treba znova zvezati z Veliko Nemčijo.

In vendar je vprav poljski koridor z vsem, tudi nesvobodnim Pomorjanskim, že stara slovaška posest. L. 968 je to zemljo zavojeval prvi poljski kršćanski knez Mieszko I., knez Boleslav II. jo je 1102, dokončno priključil Poljski in pokristjani.

Toda Slovane je že v preteklosti spremljala usodna pogoška. Kakor so pogrešili Čehi, ko niso posedli svojo zemljo do prirodnih meja na obrobini gorah in so njihovi kralji na redko obdruženem, gozdnatem svetu naseljevali nemške koloniste, prav tako je poljski knez Konrad Marovskij poklical L. 1226 na Pomorjansko nemški viteški red, da bi branil zemljo pred poganskimi Prusi. — Kriziraj so se polakomnili dežele, obrnili svoj meč proti gostiteljem in podjarnim Poljake za skoro 160 let.

Notranji boji in vojne s Švedi so deželo obubožali. Pomorjansko je spet prišlo k Poljski in ostalo v njeni nehoteni posesti tri sto let. L. 1772. je ozemlje koridorja prešlo v last Prusov, ti so vladali deželi, z izjemo kratke dobe med Napoleonomi vojnam, 148 let, do 1920. Na mirovni konferenci v Versaillesu so se diplomati postavili na prirodno stališče, da je laže odcepiti dva milijona prebivalcev Vzhodne Prusije od Nemčije nego 30 milijonov Poljakov od morja.

Kljub velikemu pritisku Prusov, ki so L. 1886, celo nasilno izselili 60.000 poljskih kmetov, da bi se polastili njih zemlje, je ostalo Pomorjansko narodno zavedno in stalno pošiljalo poljske poslance v berlinski parlament. Po ljudskem šteju leta 1921. je bilo na ozemlju koridorja 758.000 Poljakov in 176.000 Nemcev. L. 1930. je slovaški, naglo se množilji živelj dosegel že 91% prebivalstva. Milijon Poljakov je po narodnostnem in zgodovinskem pravu prišel do svobode.

Poljska spada med velesile, meri 389.000 km² in ima blizu 35 milijonov prebivalcev. Z Nemci so bili Poljaki že od davnine v težkih borbah, slednji so jim odtrgali nešteto rojakov. Da niso Poljaki s pomočjo Čehov, Rusov in Litavcev L. 1410. pri Grünwaldu in Tannenbergu strahovito potolkli križarjev, bi jih da nes morda ne bilo več.

Poslednji dogodki in Gdansk so Poljakom, ki so v češkoslovaški krizi odigrali kaj žalostno, neslovansko vlogo, dobera odprla oči. Gdansk Nemci tožijo o suženstvu, gospodarskem zapostavljanju in nasilju Poljakov. Toda Gdansk je svobodno mesto, z okolice meri 1934 km², ima 360.000 prebivalcev, narodno socialistično vodstvo, sicer skupno carinsko mejo s Poljsko, toda lastno upra-

madžarski kršitvi slovaške meje, kakor tudi, da žive na ozemlju vzhodne Slovaške Rusini, ki sami zahtevajo priključitev k Madžarski. Višek je pa dosegel madžarski tisk s tem, da prikazuje madžarsko-slovaške boje kot napad Slovakov na Madžare. Bolj iskrena pa je bila vlada sama, ki je predložila slovaški delegaciji spremembo meje v koristi Madžarske pod pretezo, da mora biti n v razmejitven strateško sprejemljiva. Slovaška delegacija je zato zapustila Budimpešto, da dobi nove instrukcije svoje vlade. Kakor se izve, zahtevajo Madžari vse ozemlje do vključno železnice Novo mesto—Medfaborce, ki veže Slovaško s Przemyslom in Varšavo. V ceoti bi obsegalo to ozemlje 1700 km² in 139.000 Slovakov in Ukrajincev. Pogajanja se bodo danes obnovila, stališče Slovaške pa še ni znano. Zelo značilno pa je, da Nemčija molči.

Govor m'n'stra Burgina

LONDON, 30. marca. Prometni minister Burgin je na slavnosti večerji londonskega avtomobilskega kluba v pozdravnem govoru dejal, da je vlada v zvezi z zavezniški sprejela takšne sklepe, da bodo bodočega napadalca najprej presenetili, nato pa uničili. Zaključil je, da je vsakogar, ki je bil tako srečen, da je mogel prisostvovati sprejemu obeh zbornic v čast francoskemu predsedniku Lebrunu, prezeval, ko je poslušal njegove besede, s katerimi je počastil zibelko parlamentarnizma, Anglijo.

Za optimizem ni več časa

LONDON, 30. marca. Včeraj je imel bivši zunanji minister Anthony Eden po radu velik govor, namenjen Avstraliji. Naglasil je, da so dogodki zadnjih dni dali vsem prezaupljivim državljanom resno lekcijo. Spoznanje o nevarnosti miru je zdaj splošno. Da se prepreči nadaljnja štrkanja, so potrebni takojšnji in takšni ukrepi, da se bo napadalec stokrat premislil, preden bo ponovil svoje razvade. Še pred šestimi meseci so se mnogi vdaljali zapeljivi misli, da so zagotovili mir. Danes so takšni optimisti drugačnega mnenja.

Dogodki v Liechtensteinu

VADUZ, 30. marca. Z ozirom na razne alarmantne vesti v evropskem tisku je izdala liechtensteinska vlada uradno poročilo o ponesrečenem prevratnem poizkusu liechtensteinskih nacionalnih socialistov. Prevratni poizkus se je pričel v Schaanu, kjer se je zbral oddelek nacionalnih socialistov na pohod proti Vaduzu. Vodja te skupine je v javnem govoru napovedal prevrat in priključitev kneževine Liechtensteinske k Nemčiji. O nameri prevratnikov je pa bila vlada pravčasno obveščena. Oddelek policije je zato naskočil upornike in jih razorožil. Voditelj in še nekateri drugi so bili aretirani in obtoženi veleizdaje. Na Liechtensteinskem je komaj 10% nacionalnih socialistov, vsi drugi pa so odločni nasprotniki nacizma. Vlada poziva prebivalstvo, naj se ne vznemirja, ker o kaki izgubi državne samostojnosti ne more biti govora. Kneževina Liechtensteinska hoče ohraniti svojo popolno neodvisnost.

ALFKSANDRETA SE NE PRIKLJUČI

ANKARA, 30. marca. Z ozirom na vesti o skorajšnjem sklepu parlamenta sandžaka Aleksandrete, ki se imenuje sedaj republika Hataj, je izjavil prezident republike dopisniku lista »Son Posta«: »Te vesti niso resnične; mi nismo in ne nameravamo sprejeti nobenega takega sklepa«.

SKLEPI ANGLESE VLADE.

LONDON, 30. marca. Včerajšnji ministriški svet se je bavil izključno z zunanje političnimi in obrambnimi ukrepi. Izdana je bila cela vrsta odlokov za vojaško obrambo.

MIAJA V AFRIKI.

ORAN, 30. marca. Semkaj je priletelo 25 leta. Na krovu enega izmed njih je bil tudi general Miaja.

Borza, Curih, 30. marca. Devize: Beograd 10, London 20,83, Pariz 11,78%, New York 44,5, Berlin 178,50, Milan 23,41, Bu'arasta 3,37, Budimpešta 87,30, Sofia 5,40.

Vremenska napoved. Menjajoče se oblačno, nekoliko topleje, kasneje zopet hladno. Mestoma deževno

Novice

Vzorno delo za Pohorje

ELEKTRIFIKACIJA RUŠKE KOČE. — VREMENSKA POSTAJA NA POHORJU
NOVI SMUŠKI TEREN NA POHORJU.

38. redni občni zbor Podravske podružnice SPD v Ruški je vodil predsednik g. inž. Teržan. Poudarjal je pomembnost lanskega leta za razvoj tujkega prometa po Pohorju. Tujski promet bo še pa pospešila avtomobilska cesta iz Hoč do Ruške koče. Podružnica je kupila 18 jutrov gozda, v katerem se nahaja »gladovni studenec«, ki se nikoli usahnil, da bo lahko elektrificirala Ruško kočo. Podružnica je pridobila odlični smuški teren, ki ga bo tekom letošnjega leta spalinjala. Pri Ruški koči bo ustanovljena tudi meteorološka postaja, ki bo pod upravo ljubljanske univerzitetne meteorološke postaje. S tem bo postala Ruška koča službena postaja za vremenske razmere na severovzhodnem Pohorju. Tožbo glede Pohorske poti je podružnica dobila, v letošnjem letu bo dogradila samo odcep pot do Šumika. Znamenito pohorsko pravdo je zastopal za podružnico dr. Bo-

štjančič.

Tajnik in gospodar g. Koruza je povedal, da je bila popravljena Ruška koča, prekrita »Planinka« in gozd okoli nje izčiščen. Izdani so bili novi prospekti (napravljeno po načrtu inž. Teržana), obnovljene markacije in postavljene orientacijske table. Društvo je imelo 950.000 din prometa. Poset koč se je običajno zmanjšal, vendar podružnica upa, da se bodo z ustanovitvijo orožniške postaje pri Mariborski koči razmere zboljšale.

Podružnica se je spomnila zaslug oskrbnika Ruške koče g. Mirka Sernca, ki praznuje 50 letnico življenja in 20 letnico oskrbnitva. Za zahvalo mu je podružnica izročila umetniško izdelano diplomu. Občni zbor Podravske podružnice SPD je znova pokazal, da se podružnica zaveda poleg svojega tujkoprometnega tudi narodnostnega dela, zaradi katerega je bila pred 38. leti ustanovljena.

Severna meja čuva naše morje

Gornjeradganski krajevni odbor JS. je polagal minulo soboto račun svojega plodonosnega dela. Izredno lepo število navzočega članstva dokazuje, da je zanimanje obmejnega prebivalstva za to važno humano in narodno organizacijo na severni državni meji silno veliko, k čemu je pripomoglo ravno nesebično delo nekaterih agilnih odbornikov. Zborovanje je vodil predsednik g. Lančič, izčrpana poročila pa so podali za tajnika g. Kolarič, za blag. g. Obal in revizor g. Mavrič. Število članstva je med letom zopet naraslo in šteje ob koncu leta 115 članov in članic. V letu 1938. je bilo poslanih na morje v Bakar na 14-dnevno letovanje 32 otrok, od teh 5

brezplačno. Izredna zasluga gre tudi za to humano delo nabiralcu darov g. Dr. Lotriču.

Blagajniško poročilo, katerega je podal g. Obal Stefan, tuk. postajni načelnik, ki je prav za prav duša vsega delovanja, izkazuje tudi za minulo poslovanje dobo znaten porast in sicer 15.369,55 din dohodkov ter 15.018,— din izdatkov, saldo za prenos 351,85 din.

Sledilo je nato predavanje delegata oblastnega odbora g. Pirca iz Maribora. Pri volitvah je bil nato z malimi spremembami izvoljen dosednji odbor s predsednikom g. Lančičem in blagajnikom g. Obalom na čelu.

Čebelarstvo zborovanje v Celju

V nedeljo je bil v Obrtnem domu v Celju občni zbor Čebelarstva podružnice za biv. marib. oblast, katero je vodil 12 let župnik v p. g. Peternele Henrik, priznani strokovnjak na polju čebelarstva. Iz poročil se je videlo, da je Zveza za procvit čebelarstva v bivši marib. oblasti mnogo storila. Uvedla je med čebelarji moderni A. Z. panj, ki ga je sestavil nekdanji velečebelar v liški Bistrici Znidaršič Anton. Panj je posebno razširjen v Sloveniji, a uporabljajo ga tudi v drugih banovanjih. Znan pa je tudi v inozemstvu. Da se je ta panj tako razširil v biv. marib. oblasti gre zahvala g.

Peternele, ki ga je na svojih neštetih predavanjih po posameznih podružnicah Zveze priporočal. Preje se je v naših krajih večinoma čebelarilo v »dunajčanih«.

Ker je g. Peternele kot dosedanj predstojnik Zveze ponovno izvoljen odločno odklonil, je bil izvoljen za predstojnika g. Džura Ivan, čebelar, učitelj in hotezenski izvedenec v Radvanju pri Mariboru.

V Zvezi je včlanjenih 72 čebelarstevskih podružnic z nad 1.500 člani. Sedež Zveze se prenese v Maribor.

„Belo-modro-rdeče“

Pod tem naslovom so objavile „Deutsche Nachrichten“ v svoji 12. številki previdno zasukan, toda dovolj prozorno nesramen pamflet na slovenske narodne barve: belo-modro-rdečo. Namen pamfleta je dokazati, da te barve niso naše slovenske, ampak barve nemške plemiške rodovine grofov Andechs-Meran, in da se tako Slovenci dičimo s tujim perjem. V resnici pa je stvar taka, da so Andechs-Merani dobili te barve v svoj grb kot kranjski deželni grofi. Razen tega so to barve, ki sestavljajo v raznih variantah skoraj vse narodne zastave slovenskih narodov. Kakor je namenoma zavito ali netočeno vse, kar piše ta listič, je pa tudi to, da je slovensko zastavo odpravila vidovdanska ustava, dočim jo je šele ustava po 6. januarju l. 1929. Dejansko pa je niti ta ni odpravila, ker ni nikjer določila sankcij proti uporabi slovenske zastave, ki nam bo nedvomno vedno sveta.

V omenjenem članku je pa ob koncu še druga ost. Navedena so namreč imena tistih „zvestih Kranjcev“ (lako jih piše list sam), ki so l. 1463 pohiteli na Dunaj na pomoč obleganemu avstrijskemu cesarju Frideriku III. Ta imena so razen enega slovenskega in enega italijanskega vsa nemška. List bi s tem očito rad pokazal, kako nemška je bila celo vsa Kranjska. Toda dej-

stvo je, da so nemška oblastva dajala tedaj nemška imena tudi Slovincem, zlasti po krajih, od koder so bili, ki so se označevali prav tako z nemškimi imeni. Razen tega so bili ti „zvesti Kranjci“ plemiči, torej od drugod na slovensko zemljo priseljena nemška kasta, ki ni predstavljala pehivalstva Kranjske, ampak tisto peščico gospode, ki je to ljudstvo izžemala in živela na njegov račun. Ta gospoda pa ni bila in ni mogla biti nikoli noben dokaz za narodnost dežele, katero je na Dunaju zastopala.

Sicer si pa odločno prepovedujemo, da bi kdorkoli v naši državi žalil in poniževal naše narodne svetinje! Najmanj si pa bomo to dovolili od skupine domačih renegatov.

Karitativno delo ptujskih Kolašč

Občni zbor Kola jugoslovanskih sester v Ptuj je pokazal, da je Odbor delal predvsem na karitativnem polju. Za božičnico je obdaroval 266 šolskih in 46 izvenšolskih otrok revnih družin. Za kritje stroškov je podružnica pridelala čajanko, ožien dan, nabiralo akcije pred božičem in otroški drendaj; nadalje je Oficirski čitalnica poklonila društvo čisti dobicek prvocecembrske proslave, 21.000 din izdatkov je kritih z dohodki. Na zborovanju se je podružnica spomni-

Pri
gripi
vzemajte
ASPIRIN
TABLETE!
BAYER
Pazite na Bayer-jev križ!

Oglas je registriran pod št. št. 441 od 24. III. 1936.

la ptujskega občinstva, ki je podpiralo delo Kolašč. Pri volitvah je bil izvoljen dosednji odbor s staro predsednico g. Jelko Salamunovo.

Današnji številki »Večernika« smo priložili čekovne položnice in prošimo cen. naročnike, da nakažejo naročnino za mesec marec in poravnajo tudi morebitne zaostanke na naročnini. Prošimo tudi cenjene naročnike, da — v kolikor jim je to mogoče — nakažejo naročnino, ki je itak tako nizka, za več mesecev vnaprej, ker nam s tem silno olajšajo poslovanje.

UPRAVA »VEČERNIKA«.

o. Ljubljancem lahko naročijo in plačajo »Večernik« v trafiki Ahčin, Frančiškanska 6. Raznašalci dostavljajo »Večernik« takoj po prihodu brzovlaka na dom.

o. Smrt pri gašenju požara. Posenstnik Počič iz Fokovcev se je tako opekel pri gašenju ognja, ki mu je upepelil domačijo, da je zaradi prevelikih opeklin izdihnil.

o. Velikonočne vozne olajšave. Ker so letos pravoslavni in katoliški velikonočni prazniki istočasno, je prometni minister odobril naslednje vozne olajšave: Nedeljske povratne karte veljajo že od 6. IV. ob 12. uri ponoči pa do 11. IV. do polnoči. Za proge čez 250 km pa je dovoljen 50 odstotni popust, ki velja v istem času.

o. Otroci si je izlil oko. V Vidmu pri Sv. Juriju ob Ščavnici je padel v gozdu 10-letni čestarev sin Jožef Kocmut in si izlil levo oko. Prepeljali so ga v mariborsko bolnišnico.

o. Jugoslovansko društvo za ceste priredi v Beogradu od 1.—9. aprila razstavo »Ceste in turizem«, ki se je udeležiti tudi društvo za ceste v Ljubljani. Društvo je izdelalo skice o cestnih potrebah v Sloveniji, posebno pa o pomembnosti cestnega omrežja po Sloveniji za razvoj turizma in mednarodni promet.

o. V Radovljici na Gorenjskem je umrl ugledni ljubljanski odvetnik in odlični narodnjak dr. Alojz Homan v starosti 74 let.

o. »Jugobruna« v Kranju odpušča delavstvo. 18. marca je tovarna »Jugobruna« v Kranju odpušila s štirinajstrednjenim odpovednim rokom 86 delavcev. Če ne bo dobila tovarna deviz od ministrstva financ za uvoz bombazna, bodo sedli še ostali odpusti.

Ptui

p. Kitajska in Japonska je naslov predavanja, ki ga bo imel v petek zvečer v Ljudski univerzi prof. Rudolf Branko iz Maribora.

p. Zenska strokovna šola se v Ptuj ne bo ustanovila. Nedavno se je vršila v Ljubljani anketa o ženskih obrtnih šolah. Glede potrebe ustanovitve ženske strokovno nadaljevalne šole v Ptuju pravi mestna občina, da ni smatrali za potrebno v Ptuj za ozir na število učenek, ki obiskujejo sedaj skupno obrtno nadaljevalno oziroma trgovsko šolo. Tozadevni stroški bi tudi razmeroma porasli.

p. Preminl je Pen Gustav, gostinčar in posestnik v Jurovcih pri Sv. Vidu.

n. Stoletnik obsojen na dosmrtno ječo. V Beranah v zetski banovini je obsodilo okrogno sodišče stoletnega Radula Zečeviča na dosmrtno ječo in trajno izgubo častnih pravic, ker je svoj čas ubil svojega nečaka.

n. V 87. letu dobil sina. V Gostivaru v Srbiji živi 87. letni starec Ari Ademovič, ki se je oženil prvič s petdesetletni, drugič s šestdesetletni in tretjič s sedemdesetletni leti. Starec je dobil v 87. letu dvanajstega sina.

n. Za vaje posebne šole. Na roditeljskem sestanku v eni najstarejših beograjskih šol so roditelji in učitelji zahtevali, da se naj za vaje zgrade posebne šole.

n. Na svetovni razstavi v New Yorku bo nastopil zagrebški Ciril-Metodov pevski zbor. V Ameriko so ga povabili tamniški jugoslovanski izseljenci, ki bodo krili tudi gmotne stroške za to turnejo.

n. Življenje je lepše! Na zanimiv način sta se pripravljala na smrt 17-letni trgovski pomočnik in 15-letna krojaška vajenka iz Sombora. Ker jima starši niso dovolili poročiti se, sta hotela pod vlak. Toda za smrt se nikakor nista mogla odločiti. Stala sta ob progi in pustila naprej že dva vlaka, ker nista imela poguma, leči na tračnice. Tretji vlak se je pa pravočasno ustavil — in kandidata smrti sta se zahvalila vlakovodji, da jima je rešil življenje!

»Tvoj oče sanja, da je zopet v ječi«

Maribor

Zakaj so stanovanja tako draga?

Kočljivo vprašanje za hišne posestnike in nametnike — Dve petini najemnine za davke

Vojna in poveljna doba je tudi v razmerju med hišnim lastnikom in najemnikom napravila velike spremembe. Z malimi izjemami sta ta dva velika stanova neprestano v borbi. Oni, ki nima lastne strehe, dela z vsemi silami na to, da bo stanovanje v tui hiši plačeval čim manj, ker so njegovi dohodki več kot skromni, hišni lastnik pa stoji na stališču, da najemnine ne more znižati, ker mu stavba le malo ali pa nič ne nese in ima čisto z njo še zubo. Upravičeni stališči obeh strank je silno težko spraviti v sklad. Dani sta le dve možnosti, da se med gospodarjem in najemnikom ustvari znošljivo vzračaj: ali skrbeti za večje dohodke najemnika, ali pa znižati bremena hišnih lastnikov, da se bodo moglo najemnine znižati. Drugega izhoda ni.

Dokazano je v stotinah primerov, da so po vojni dajate hišnih lastnikov tako naraščale in postale, zlasti na deželi, ta-

ko visoke, da je moral gospodar več plačati na davkih in določenih, kot je prejmal na najemninah. Posledica tega razmerja je bila, da se hiše niso moge vzdrževati in so začele propadati. Statistika kaže, da znaša povprečna obremenitev stanovanjskih stavb v Mariboru in okolici 40% najemnine, torej dve petini tega, kar plačuje najemnik za stanovanje ali poslovne prostore. Dejstvo je tudi, da morajo hišni gospodarji, ker v naši državi njihova stanovanja niso več davka prosta, plačevati dobro petino vseh davkov in davščin, ostale štiri petine pa najemniki. Najbolj se občutijo bremena v mestih, kjer so občinske dajatve tako visoke. Maribor je v tem pogledu menda na prvem mestu, ker znašajo tu davščine 23% najemnin, v Ljubljani na pr. le 14%. Zato je nujno potrebno, da vzame mestna občina vprašanje znižanja davščin v resen pretres. Na merodajnem mestu sicer pri-

znajajo, da so mestne davščine previsoke, toda doslej se ni še nič storilo. Nasprotno, uvedli so zopet nova bremena, ki bodo vplivala na določevanje najemnin. Zvišala se je tudi cestna določila za 3%, pod mestno župnijo spadajoči deli mesta in Krčevine so pa morali povrniti plačati cerkveno-konkurenčnemu odboru 10% doklado za popravilo stolnice. Letos se je uvedla 25% doklada na vse neposredne davke, v tem primeru na zgradarino, kar bo znašalo približno 25%.

Po vojni je bilo v mestu in okolici zgrajenih 697 novih stanovanjskih hiš. Ker je starih, t. j. takih, za katere ne velja več davčne olajšave, 1254, je bilo lani v Mariboru in okolici vsega skupaj 1951 stanovanjskih objektov. Najemnine so znašale lani 50 milijonov dinarjev, od katerih je padlo na hišne lastnike same več kot 10 milijonov.

m. Diplomirani je na pravni fakulteti ljubljanske univerze g. G. Brože, sin tavnca Mariborske tiskarne.

m. Ustanovni občni zbor Rdečega križa na Tezenu. Tezenčani vabijo prebivalstvo Tezna in bližnje okolice na ustanovni občni zbor dobrodelnega društva Rdečega križa, ki bo v soboto ob pol 20. uri v gostilni Pulko.

m. Razstava tržiški umetnikov kiparja Ugo Caraja in slikarja Avgusta Cernigoja je od dneva otvoritve lepo obiskana. Razstavljena dela obeh umetnikov vzbujajo splošno pozornost. Razstava bo predvidoma odprta do 1. aprila.

m. Poročila se je gđ. Rajka Cotičeva iz ugledne mariborske rodbine inž. Cotiča z dentistom g. Dragom Jambrekom iz Ljubljane.

m. Ukrajinski minister v Mariboru. Skozi Maribor se je peljal preko Nemčije v Slovaško bivši zunanji minister Podkarpatske Ukrajine Julij Revalj. Spremljala sta ga neki delegat in osebni stražnik predsednika Voločina. Bivši minister bo prisostvoval na Slovaškem pogajanjem med Madžari in Slovaki.

m. Nov telefonski kabel. Poštna uprava bo najbolj obremenjene telefonske linije v mestu povezala s kablji ter demontirala večino strešnih napeljav. Po mestu se je že pričelo s kopanjem kanalov za kable. Šli bodo od glavne pošte do Pokojniškega zavoda, preko Glavnega trga in po Kopališki ulici do Okrajnega glavarstva, po Sodni ulici do Aleksandrove ceste in do poslopja Mestne hranilnice.

* Občni zbor mariborskega kasaškega društva. V nedeljo, 2. aprila, ob 11. uri dopoldne se bo vršil v restavraciji hotela »Pri zamorcu« letni občni zbor Mariborskega kasaškega društva. Članstvo se naj občnega zbora udeleži v kar največjem številu.

* Tombolo z denarnimi dobitki prireja Glasbena Matica v Mariboru počeni od sobote, 1. aprila, dalje vsak večer od 20. do 24. ure v kavarni Grajski kino. Obiskovalci kina in kavarne ne zamudite te ugodne prilike, da s par dinarji zadene velike denarne dobitke. Način igranja dopušča na en večer do 30 večjih ali manjših denarnih dobitkov. Skupna vsota dobitkov je 50.000 din.

Pri našo vedno v najnovejših vzorcih kvaliteto blaga, nizke cene, velika izbira. Modna trgovina Avgust Hedžet, Maribor, Aleksandrova 9.

* Le še nekaj sedežev je na razpolago za »Putnikove« velikonočne izlete z lukiznimi avtokari na Plitvička jezera in Crnkovo, Dunaj in Graz, Informacije pri »Putniku«.

Nočna lekarniška služba: Dvorna lekarna pri sv. Anehu, Glavni trg 20. tel. 20-05; Magdalenska lekarna, Kralja Petra trg 3. tel. 22-70.

Kino
* Grajski kino, Petek zadnjikrat veliki pevski film »San Francisco«. Od sobote dalje »Večna goljufija«.

* Kino Esplanade, Od danes naprej II. del »Olimpiade«.

* Kino Union, Do vključno petka »Osmena žen« z očarljivo Claudette Colbert v glavni vlogi. Silajna veselogra!

Radio

Petek, 31. marca.
Ljubljana: 11. Soliska ura; 12. Iz domačih logov (plošče); 13.20 Radijski orkester; 19. ženska ura; 18.40 Francoska ura; 19.50 Predavanje za gasilce; 20. Radijski komorni zbor in RO; 21. Nastop skladateljke Sile Sreča Koporec; 22.20 Angliško plošče. — Beograd: 16.45 Lalka in zabavna glasba; 22.15 Plošče za ples. — Varšava: 21.10 Lalka glasba; 22.20 Švedsko-poljski koncert. — Sofija: 17.30 Vojška godba; 19.30 Vredjeva opera »Aida«. — Berlin: 20.20 Wagnerjeve skladbe. — Pariz: 20. Koncert godalnega orkestra; 21. Plošče za lahko glasbo.

Pariški radio je začel oddajati v srbohrvatski. Oddaja bo tritrat na teden: ob torkih, četrtkih in sobotah od 20.05 do 20.15 zvečer. Emisije bo prenašal radio Lyon na valovni dolžini 403 m.

Štirna poročila
Devize. Ljubljana. Amsterdam 2343.50—2381.50, Berlin 1778.12—1738.88, Bruselj 742.70—754.70, Curik 935—1005, London 206.80—210, New York 4398—4458, Pariz 116.70—119, Trst 232.05—235.75.
Efekti. Zagreb. Drž. papirje vojna škoda 455—460, begl. obvl. 90—90.75, 6%, daljn. agrarni 90.25—90.50, 7%, stab. pos. 98—98.50, 7% inv. pos. 100 d, 7% Blair 93—94, 8%, Blair 99—100, Delnitski Jadranska pl. 339 d, Sladojna Osijek 85 d.

Pintarič in Koder pred stolom pravice

Za včerajšnjo razpravo proti Pintariču, Kodru in tovarišem je bilo veliko zanimanje, da je morala na sodišču policija vzdrževati red. Razpravna dvorana štev. 53 je bila natlačena prebivalstva iz Dravskega polja. Ni čuda, saj so razbojniki prizadeli škodo tolikim ljudem.

Pri razpravi so Pintarič, Koder in mladotni Ludvik Kelc, ki je doma iz Rogoznice pri Ptuj, poudarjali, da so zvečina zato zašli na kriva pota, ker niso imeli dela. Kelc, ki je sodeloval tudi pri duplškem nočnem napadu ter bil že v vzgojevališču, je izjavil predsedniku sodišča, da se je v vzgojevališču samo pokvaril. Dramatično je bilo zasliševanje v Duplški napadenega Šterlaka in njegove žene. Zadržja je prošila ob napadu roparje z besedami:

»Pustite na miru uboge ljudi!«
Enako je Juhart povedal, da je bil prisiljen krasti, ker ni dobil dela. Pintarič je pri zasliševanju ščitil svoje soobdolženice ter izjavil, da ne more prenesti, da bi, kdo po nedolžnem trpel. Rekel je: »Ljubim resnico in sovražim laž«.

Koder je povedal, da so ga sodniki prvič po nedolžnem obsodili na 4 leta ter da je zategal, še drugi zašel na kriva pota. Sprva se je samo skrival, da ga ne bi znova po nedolžnem zaprl, in sicer na deset let, ker je zastrupil nekega psa. Dočim je bil Kelc pred sodniki trmast,

je Pintarič napravil vtis človeka, ki hoče povedati vse po resnici. Pri nadaljnjem zasliševanju je gostilničarka Selova iz Krkove opisala, kako so jo razbojniki napadli. Ko je rekla, da je Pintarič trkral zahteval od nje denar in ji trikrat grozil s smrtjo, je Pintarič vstal in jo vprašal:

»Zakaj pa ne rečete, da sem šestkrat zahteval?«

Dospeli klobuki najnovejših fazon, sportne kape, srajce, kravate, pižame itd. v veliki izbiri. Modna trgovina Avgust Hedžet, Maribor, Aleksandrova 9.

Predsednik: Povejte, kdo je ustrelil Ačka?

Pintarič: Jaz sem streljal šele zunaj hiše.

Predsednik: Ali ste vi, Koder, streljali?

Koder: Ne spominjam se več dobro. Mislim, da sem streljal v steno in ne v okno.

Zaslišana vdova po pokojnem Ačku pa je izjavila, da je streljal skozi okno maskirani razbojnik. To bi bil Koder.

Zasliševanje obtožencev in prič je trajalo do poznih popoldanskih ur. Po govornih zagovornikov in državnega tožilca je predsednik senata razpravo zaključil in objavil, da bo sodba izrečena v petek ob 8. uri zjutraj.

„Tezno proti nadvladi Pobrežja“

ZANIMIV DOPIS, KI SE ZAVZEMA ZA SAMOSTOJNO TEZENSKO OBČINO

Na naš članek »Tezenčani odklanjajo samostojno občino« smo prejeli naslednji dopis, ki ga v celoti objavljamo:

»Vir te trditve bo pač najbrž jako površen, ker je večina »Tezenčanov« čisto gotovo proti občinski nadvladi Pobrežja. Kdor pa se je udeležil v petek, 24. t. m., zvečer v gostilni Šabeder na Tezenu burnega sestanka za ponovno ureditev pokopališča in ustanovitve centralnega pokopališča na Tezenu, pa sploh ne more biti navdušen za občinsko nadvlado Pobrežja, ki je proti vsakemu napredo-

vanju Tezna. Nikakor se ne morejo Tezenčani dobro počutiti pod županom g. Stržino, ko pa je ravno ta pokazal na tem sestanku javno svoje stališče napram Tezenčanom ter izustil, da njega in Pobrežane »prokleta malo zanima«, kakšne želje in težnje imajo Tezenčani. Ni res, da bi Tezenčani imeli s svojo bivšo občino slabe izkušnje, res pa je, da si skoraj vsi »pravi Tezenčani« — razen nekoliko »drugače interesiranih« — želijo zopet svojo lastno občinsko upravo!«
Franc Podlipnik, Tezno.

Gospodnje bodo nadzorovale cene

Na občnem zboru Zveze gospodinj v Vesnj je sklenila Zveza gospodinj, da bo v prihodnjem letu priredila po vzgledu ljubljanskih tovarišic več enodnevnih kuharskih tečajev in ekskurzij: čuti se tudi močna potreba po šivalnem in pri krojaštvu tečaju. Gospodinj, članice in njihove pomočnice naj podpro te prireditve ter se jih udeležujejo. Zveza bo skrbelja za snažno in higiensko prodajo živil na tržnici ter nadzorovala tržne cene.

Pri volitvah je bil izvoljen naslednji

odbor: za predsednico ravateljica Vesne ga. Marija Rapočeva, za podpredsednici g. Borštner in inž. Domiceljeva, za tajnico g. Mešiček, za blagajnico g. Bačnik, za gospodarico g. Klešnik in za odbornice g. Kostanješek, Mesesnel, dr. Mišičeva, Povh, Struki in Žitnik.

Občni zbor je končal z željo, da se v Zvezi kmalu znajdejo vse gospodinj. Za članarino 25 din prejmejo članice tudi strokovno urejevalni list »Gospodinj«.

nesta Eleria in dolgoletnega predsednika Ivana Siraka.
Kovinarski obrti ne škodujejo s šumarstvom brezposelni rokodelci, pač pa

kaznilnica, delavstvo delavnic drž. železnice in mestna občina. Pri delavstvu državnih železnic so krive šušmarstva nizke plače, mestna podjetja pa bi se naj zavedala, da s tem, da opravljajo dela, ki spadajo v kovinarsko obrt, oddajajo kruh svojim občanom in davkoplačevalcem. Tozadevna posredovanja pri mestni občini niso nikoli ničesar zalegla. Nadajajo se moštri zahtevajo, da sme imeti mojster brez pomočnika 2 vajenca, na vsakega nadaljnega pomočnika pa še po enega vajenca. Združenje je doseglo, da se smatra pri oblasteh obrtnikovo kolo za nerubljivo.

Tajniško in blagajniško poročilo je podal g. Ferdo Steher. Združenje ima 56 članov. V blagajni je ostalo 14.168 din. Proračun za prihodnje leto je predviden

Damsko perilo, nogavice, rokavice, bluze, spomladanske novosti prinašamo v veliki izbiri. Modna trgovina Avgust Hedžet, Maribor, Aleksandrova 9.

na 33.512 din dohodkov in toliko izdatkov. V znak spodbude pri vajenih bo združenje nagradilo vajence s prav dobro in odlično opravljenim pomočniškim izpitom; za zadnje nagrade je vtičilo gotovo vsoto denarja. Dalje je sklenilo združenje, dati 1000 din za gradnjo prepotrebne obrtniškega doma; ustanovilo je ubožni sklad z osnovno vsoto 10.000 din za obubožane člane ter fond za brezposelne pomočnike, 5000 din pa je darovalo za vajeniški dom.

Pri volitvah je bil soglasno izvoljen stari odbor s predsednikom g. Kumercem in podpredsednikom g. Gustinčičem. Odbor sestavljajo g. Tomažič, Železnik, Kos, Weber, Hrastnik in Divjak. Na novo je bil sprejet v odbor g. Škrinjar.

Jubilej ge. Olge Balonove

Danes praznuje 70-letnico plodnega življenja plemeniti in ugledna gospa Olga Balonova. Zavedna narodna žena je rodila iz Mozirja. Po rani izgubi moža l. 1897. se je preselila iz Ptuja na Bizeljsko, po prevratu pa v Maribor, kjer je njena človekoljubna delavnost našla široko torišče. Sodelovala je pri gospodarstvi ureditvi Počitniškega doma Kraljice Marije na Pohorju, in kot članica vodstva Društva za zdravstveno zaščito dece in mladine mu je stala vedno ob strani s koristnimi nasveti. Človekoljubni, čili jubilarici želimo še mnogo let zdravja in zadovoljstva.

MARIBORČANKA NANEJDOMA UMR-LA V SARAJEVU

Včeraj so pokopali na studenškem pokopališču komaj 23-letno dipl. bolnišnično sestro Tereziro Ehrlichovo iz Studencev pri Mariboru, ki je bila nameščena v sarajevski bolnišnici, kjer je nepričakovano preminula. Državno tožilstvo je odredilo preiskavo, da se dožene vzrok njene smrti.

m. Mariborsko orožniško četo inšpicira orožniški polkovnik g. Vukojevič iz Ljubljane

Kultura

Maistre Pierre Pathelin v Ptuju

Torek, 21. marca, nam je igralska družina dramskega društva v Ptuj pod vodstvom režiserja g. Žižka podala na odru novo našudirano stvar: burko o jezičnem dohtarju. Kakor doslej vsaka predstava, tako je bila tudi ta, v tej sezoni peta premiera, za nas nekaj novega in izvirnega. To pot so nas režiser in igralci povedli nazaj, v čas komedijantstva.

Motiv stare francoske farse o Maistreu Pierreu Pathelinu, dela neznanega francoskega avtorja iz 14. stoletja, je sicer ostal še vedno vodilna nit v slovenski predelavi Emila Smaska, vendar jo je prepletel s tolikimi in tako originalnimi slovenskimi izrazi in navadami, da jo po pravici lahko imenujemo slovensko burko. Zato jo je izbral tudi g. Žižek, ki se drži izključno naših domačih del, za svoj letošnji repertoar.

Delo, ki je doživelo že precej več ali manj uspešnih uprizoritev, je vendarle čakalo na to, da ga dobi v roke sposoben človek in zagradi za njegovo jedro. Laško trdimo, da je g. Žižek zagrabil za to jedro in šel stvari do dna, vendar se mu to pri podajanju igre v celoti ni posrežilo iz dveh, na naših diletantskih odrh tako značilnih vzrokov: pomanjkanje denarnih sredstev za izvedbo načrtov, po katerih uresničevanju bi šele lahko do dobila presodila delo režiserja in igralcev, in pomanjkanja časa za študij burke. Slednje se je na predstavi pokazalo nekakšarj v pavzah, ki so bile mlačne še bolj prav zaradi tega, ker je delo pisano v verzih. Vendar, kakor sem že omenil, ne leži krivda na režiserju niti na igralcih, saj so nam ti vsi pokazali, da znajo ustvariti in da se tudi zavedajo, da z ustvarjanjem doprinesejo vsak svoj del na oltar odrske kulture. To se je zlasti pokazalo na naravnost idealni režiserjevi sceniski zamisli. Pred nas je postavil tako imenovani Terentijev oder, primitiven a okusen in je s tem sceniski problem odlično rešil. Zopet se nam je predstavil kot odlični odrski arhitekt. Zato bi moral biti deležen vsehakor več priznanja in razumevanja s strani publike! Tudi maske in kostumi, izdelani po njegovem načrtu, so vsesplošno užitni. Ne mogel bi reči, da je bil ta ali oni boljši ali slabši. Vse karakteristične posebnosti posameznih igralcev so bile, kar mask in kostumov tiče, do podrobnosti izdelane, v kolikor ga niso ovirale denarne zadeve. V podajanju igre po igralcih samih, pa se je videlo, da ga je prekratko mu določeni čas za študij prehitel. Kljub temu so igralci zapustili v publiko dojem, da so se potrudili.

Glavno osebo: jezičnega dohtarja, je igral nam že iz prejšnjih iger znani igralec g. Wilhelm. Kakor vsakokrat, je tudi to pot zadovoljivo rešil svojo vlogo. Videlo se je, da jo je razumel in se sku-

šal vanjo kolikor bolj uživati; le v pevskih in glasbenih točkah je pešal, pa ga je to tu in tam iztrgilo iz oživetja. Dohtarjeva žena — gđ. Čehova — je bila v znanju teksta trdnješa kot v podajanju. Trgovca — g. Samec — se zaradi kratko odmerjenega časa za študij tudi ni mogel povzpeti do onega, kar je sam želel, da bi podal in kar je želel režiser. Drugače je bil zadovoljiv, vendar je bila njegova igra tu in tam pretirana, tu in tam preveč realistična. Ovčar — g. Babič — kot gost, je prinesel na sceno ono vedro, mladostno razpoloženje, kakor smo ga pričakovali v nasprotje njegovemu gospodarju-trgovcu in jezičnemu dohtarju. Vse njegovo prepričanje — zdravo življenje je bilo položeno pesmico, ki jo je odpel ob nastopu. Njegov kostum je bil odličan, prav radi njegove izvirnosti. Sodnik — g. Kovač — je rešil svojo vlogo pač tako, kot jo je pričel redkega in komaj začetniškega nastopnika mogel rešiti.

Na splošno so bili vsi zadovoljivi. Težko je tudi to, ker manjka mladih, delovnih ljudi, da bi bila s tem dana režiserju možnost, da med dobrimi poišče najboljše in najbolj ustrezajoče. Če pa tega ni, moraš seči po onem, kar imaš, in če se ta material ne da obdelati tako, kot je želja in hotenje, seveda tudi začetni uspeh izpade.

Kljub kratko odmerjenemu času in vsem ostalemu, pa je igralska družina od režiserja preko igralcev do odrskega mojstra pokazala smisel za novo igranje, za delo in hotenje po soustvarjanju. Če je v njih to, so na edini pravi poti, da svoj cilj dosežejo. —en.

SUBVENCIJA SPLITSKEMU GLEDALIŠČU.

Ze zadnjih smo poročali, da dobi novo splitsko gledališče 700.000 dinarjev državne subvencije in poudarili potrebo, da se tudi mariborskemu zviša državna dotacija. Sedaj pa čitamo, da je še banška uprava dovolila splitskemu gledališču 600.000 din subvencije, mestna občina pa 100.000. Skupno bo torej razpolagalo novo splitsko gledališče že prvo leto z lepo vsoto 1.400.000 dinarjev, k čemur pa moramo prišteti še gledalski dinar in lastne dohodke.

k Dr. B. Vošnjak: Tri Jugoslavije. Kot pomatis iz jubilejne zvezke revije »Misel in delo« je izšla pod navedenim naslovom v Ljubljani brošura na 24 straneh, ki obravnava Jugoslavijo v emigraciji, stvarnosti in bodočnosti.

Mariborsko gledališče

Četrtek, ob 20.: »Štev. 72«. Red D. Premiera.

Sport

Mariborski klubi v finalu LNP-a

ISSK MARIBOR—ZSK HERMES

V nedeljo se bo odigralo prvo kolo četrtinskega finala v podzveznem prvenstvu. Dočim bo Zeleničar potoval v Kranj, bo igral Maribor na lastnih tleh s Hermesom, povratni tekni pa bosta 16. aprila v Mariboru, odnosno Kranju. Čeprav je Hermes tretji v prvenstvu ljublj. skupine ga bodo domačini vendar morali vzeti prav resno; to kaže tudi lanski tekmi med obema nasprotnikoma: 3:3 v Ljubljani in 4:3 v Mariboru. Obeta se nam

torej zanimiva borba, občinstvo bo pa gotovo tudi zanimalo nasprotje, ki prihaja pri današnjem sistemu tekmovalja le redko v Maribor. Kraj in čas tekme homo objavili jutri.

Tretji klub mariborskega okrožja v podzveznem finalu CSK bo v nedeljo odigral prvo tekmo proti Celju. Vsi trije klubi mariborske skupine se bodo skoro gotovo placirali za semifinale, ki bo 23. in 30. aprila.

Kdo bo prvak II. razreda

V nedeljo se bo nadaljevalo prvenstveno tekmovalje v drugem razredu mariborske skupine. Ker imamo samo 4 drugorazredne klube, bomo že čez tri tedne vedeli, kdo bo letošnji prvak, vprašanje, ki je za mariborski sport v toliko zanimivo, ker dobi prvak pravico vstopa v prvi razred. Matematično imajo še prvi trije klubi na tabeli vsi priliko, da si osvojuje ta naslov, praktično pa prideta v poštev le Gradjanski iz Čakovca in ptujski Drav-

va, pri čemer pa ima prvi precej več izgledov. Po zaključku jesenske prvenstvene sezone je izgledala tabela tako:

Gradjanski	3	3	0	0	20	4	6
Drava	3	2	0	1	11	5	4
Lendava	3	1	0	2	10	11	2
Ptuj	3	0	0	3	3	24	0

V nedeljo sta na sporedu tekmi Gradjanski—Drava v Čakovcu in Ptuj—Lendava v Ptuj. Prva bo verjetno rešila vprašanje prvaka.

Mariborčana na boksarskem državnem prvenstvu

Za boksarsko prvenstvo države, ki bo 1. in 2. aprila v Zagrebu, se je doslej prijavilo 51 atletov iz vse države, med njimi tudi dva Mariborčana, člana Pekovskega SK Meglič Hubert (perezna teža) in Ipa-vec Josip (težka kategorija), ki si je 1. 1937 v tej kategoriji osvojil naslov državnega prvaka.

Teniški turnir v Al'as'u

V Alas'u v Italiji je sedaj velik mednarodni teniški turnir, na katerem sodelujejo tudi naši igralci. Naša igralca Florijanov in v prvem kolu premagala Rappelljevo s 6:0, 6:0, v drugem pa je nepravilno izpadla v igri s Gehlino Borakovo 2:6, 6:3, 6:3. Gđ. Kovaceva je porazila Stikunjevo s 6:1, 6:1. V moški konkurenci je Puncer premagal Nemca Schilda 6:2, 6:0 v prvem kolu, v drugem pa Italijana Radta s 6:3, 6:3. Gđ. Kovaceva je zbolela ter najbrže ne bo igrala dalje na tem turnirju.

POTUJOČI SMUKI TEČAJ NA SAR PLANINI.

V začetku meseca aprila bo na Sar planini potujoči smuški tečaj, da se ugodijo športne in turistične prilike na teh terenih. Sodelovalci bodo naši najboljši zimsko-sportni strokovnjaki.

NEDELJSKI SPORED V LIGI.

Prihodnje kolo tekem za državno prvenstvo ima na sporedu sledeča srečanja: Jugoslavija—BSK (1:1) in Jedinstvo—BASK (3:3) v Beogradu, Ljubljana—Gradjanski (S) 1:2 (1:0) v Ljubljani, Zenum—Gradjanski (Z) 0:0 v Zenumu, HASK—Hajduk (1:3) v Zagrebu in Slavija (V)—Slavija (S) 2:1 v Varazdinu.

Prijavitelj kandidati za polaganje sodniškega izpita v nogometu se pozivajo na kratak sestanek v petek, 31. aprila, ob 20. uri v Mariborskem dvoru. R. Kopic, s Boeskal v Zagrebu. Na veliki četrtki bo gostoval v Zagrebu madžarsko moštvo Boeskal proti močnemu kombiniranemu timu Gradjanskega in HASK-a. »Velika nagrada Maribora« se bo odlesila.

nazivala cestna motociklistična dirka, ki jo v Mariboru prireja MK Maribor na česti v Kamniku.

s Trboveljski Amater bo imel v nedeljo svoj letošnji občni zbor v prostorih g. Pusta.

Sokolstvo

Sokoško gledališče v Rušah.

V nedeljo, 2. aprila, ob 20. bo gledališki odsek Sokola izvajal veseloigro v treh dejanjih »Zadrega nad zadrego«. S to igro je zvezana tudi proslava 20-letnice gledališkega udejstvovanja g. Janka Fridla, ki je mariborskemu občinstvu znan kot »Kriavelj«, ki ga je res mojstroško podal na letnem gledališču.

Šah

Mednarodni turnir v Parizu

Turnir se razvija zaradi nestrnih priklonjenih partij je počasi ter se trajajo dalj kot je bilo prvotno predvideno. V 10. kolu je dr. Tartakower porazil v zelo lepem napadu Romanja, Snoko-Borovskyja za Gukermana. Posebno napeta je bila igra med Grobom in Hönlingerjem, ki pa je prekinjena kot tudi vse ostale partije.

Po 10 kolu je stanje naslednje: Rossolimo 7 (2), dr. Tartakower 7, Matvejev 6 1/2 (2), Snoko-Borovsky 4 (2), Grob Gukerman in Monoss 3 1/2 (2), Toucevic in Baratz 2 (5), Romi 1 1/2 (1), Hönlinger 2 1/2 (5), Prins 2 1/2 (2), Orbach 2 (4), Halberstadt 1 (6) in gđ. Silans 1/2 (1).

CIJAN — CELJSKI SAHOVSKI PRVAK

Ta dni je bil končan sahovski turnir celjskega sahovskega kluba za prvenstvo mesta Celja. Zanimivega turnirja se je udeležilo 17 močnih celjskih šahistov. Naslov prvaka si je priboril g. Slavko Cijan, ki je brez poraza dobil od 16 možnih 14 in pol točke. Drugo mesto si je osvojil g. inž. Savojec s 13, tretje in četrto pa si delila g. Pipuš in Detiček z 12 in pol točke. Razdelitev nagrad bo drevi pred začetkom brzoturnirja v kavarni Evropi.

ELAINE HAMILTON

ZELENA SMRT

DETEKTIVSKI ROMAN

Če se je gospa Faringdonova odpeljala danes popoldne na Riviero, seveda ni mogla imeti svojih rok pri umoru svojega zeta. Toda ali ni mogla biti to ona, ki je šla v Ingramovo sobo in mu zastrupala vino?

»Ali niste potrebovali tistega denarja za svojo mater?« je iznova vprašal Reynolds.

»Potrebovala sem tisti denar od svojega moža, da bi plačala posojilo,« je odgovorila gospa Selcottova in tica so ji pri tem gorela.

Reynolds je vstal in gledal po vseh prisotnih, preden je zopet vprašal.

»Kaj je bilo v vaši torbici, gospa Selcottova, ko ste šli danes zvečer iz knjižnice svojega soproga potem, ko ste odkrili njegovo smrt?«

Gospa Selcottova je privzdignila obrvi.

»Robe in doza pudra, mislim,« je odgovorila. Njen glas je bil miren, ko je gledala na inspektorja z dozdnevno nedolžnostjo, toda njeni prsti so krčevito mečkali čipke njene obleke.

TRIDESETO POGLAVJE.

Vaza s tobakom.

Uro pozneje je bil Reynolds sam v knjižnici in si ogledoval svetilko na pisalni mizi. Kjer sta po izjavi gospe Willesove goreli samo dve žarnici, dočim so bile zdaj tam tri. Skušal si je ustvariti verjetno pojasnilo za to, ko mu je prišlo dekle iz dvorane poročat, da ga kliče telefon.

»Preklopite telefon v to sobo in potem se vrnite sem,« ji je rekel.

»Tu Jenkins, gospod, v hiši doktorja Tylerja,« je slišal Reynolds iz aparata. »Doktor je šel v svojo sobo. Gospod Koppel je zgoraj in govori z gospodnjino, in tako sem vas poklical. Dr. Tyler je izgubil glas nekako pol ure prej, kakor ga je gospod Koppel poklical po telefonu.«

»Kako se to je zgodilo?«

»Dr. Tyler pravi, da ga je obiskal neki tujec, mu dal pismo in prosil za odgovor. Ko je doktor odpiral pismo, je vzel mož majhno brizgalico in jo izpraznil na doktorja. pograbil pismo in zbežal Stari gospod pravi, da je bil preveč omamljen, kakor da bi mogel iti po svojo gospo-

68

dimjo.

»Hm! Kaj sodite o tem?«

»Čudno se mi zdi. — V tej hiši so zadnja vrata, ki drže na majhno ulico, katera se v pravem kotu združuje s cesto. Videl sem to samo z okna gornjega nadstropja, a ni dvoma, da je dr. Tyler res lahko ponoči odšel neopaženo ven, kadar je hotel.«

»Kje je dr. Tempest?« je vprašal Reynolds.

»Vrnil se je, da bi mogel pričeti z obdukcijo Selcott,« je odgovoril Jenkins.

»Kaj pa z gospodom Keppelom?«

»Ne opuščajte ga,« je svaril inspektor.

»Privedite ga s seboj v Yard ali pa ga peljite v kino, toda na vsak način pazite nanj.«

»Dobro, gospod. Privedem ga s seboj v vašo pisarno,« je obljubil Jenkins.

Inspektor je odločil služalo in se obrnil k dekletu.

»Ravno preden sem ukazal služabniku, naj gre v kuhinjo in tam ostane,« je rekel, »mislim, da sem vas slišal, ko ste rekli svoji tovarišici, da je bila ta stara baba danes zjutraj spet tukaj in je to pot zahtevala štiri sto liber, sicer da bo nekemu povedala, kar ve.«

Dekle je nervozno mečkalo rob predpasnika.

»Da, gospod. Neumno je bilo, da sem to rekla, in prosim vas, ne spravite me

zaradi tega v neprijeten položaj. Ampak vesela sem, da ste slišali, gospod. Nas vse to strašno jezi, ko vidimo, kako hodi gospa Faringdonova sem in odra svojo hčer na vseh straneh.«

Ne bojte se, ne bo sitnosti, ker ste mi povedali resnico. Kje ste bili, ko je gospa Faringdonova govorila s svojo hčerjo?«

»V sobi gospodične Lejle, ravno sem postiljala, in onidve sta bili v oblačnici. In tako sem bila tiho in poslušala. Najprej je stara hotela na vsak način pet stotakov, a potem je rekla, da si vzame perzijskih kožuh naših gospe in štiri stotake. In res se je v njem tudi odeljala v Francijo. Ali ni to sramota?«

Reynolds je odpustil služkinjo in se spet nagljal na mizo ter študiral kapljico voska. Bile so prav pod eno izmed žarnic. Ko pa se je dotaknil žarnice, mu je njena toplota hipoma razvila predstavno o tem, kako je bilo vse izvršeno.

Nekdo je prišel v knjižnico, preden se je vrnil domov gospod Richard, in je prišel v svetilko žarnico, napolnjeno s strupenim plinom namesto prave žarnice.

Odprtno, skozi katero je bil plin polnjen v žarnico, je zamašil z voskom. Vročina obeh sosednjih žarnic je raztopila vosk in plin je usmrtil gospoda Richarda.

In medtem, dokler se Richard ni vrnil, je bilo stikalo potegnjeno iz stene, da bi se past ne mogla spustiti predčasno.

Zanimivosti

Gospodarske pridobitve Nemčije

VELIKA NEMČIJA JE Z VKLJUČITVIO ČEŠKE ZEMLJE PRIDOBILA BOGA-STVA, KI BODO ZNATNO OKREPILA NJENO GOSPODARSKO AKTIVNOST.

Po aneksiji Češke in Moravske je dobila Nemčija naslednje velevalne industrijske obrate v roke:

Skodove tovarne v Plzinu so za Krup-povimi tvornicami največja industrija te vrste v Evropi. Zaposlujejo 42.000 delavcev, na leto izdelujejo 340.000 ton litega železa, 360.000 ton jekla, 385.000 ton tankih kovinskih plošč. Velike tovarne Bat'e v Zlinu zaposlujejo 32.000 delavcev in izdelajo na leto 20 do 30 milijonov parov čevljev. Plzenska največja pivovarna na svetu daje 2 do 5 milijonov hl piva na leto. Češke steklarne zaposlujejo 15.000 delavcev, izdelujejo 60 do 100.000 ton stekla letno.

Tekstilna industrija ima 200.000 tkalnih strojev in 12.000 delavcev. Tovarna avtomobilov v Mladem Boleslavu daje do 30.000 raznih avtomobilov letno na trg. Tovarne za mehanično konstrukcijo zaposlujejo 11.000 delavcev in izdelujejo do 300.000 ton blaga na leto. Velike to-pilnice v Vitkovcih imajo 35.000 delavcev, proizvajajo 750.000 ton jekla, 600.000 ton kovinskih plošč na leto. Industrija letal postavi do 1500 aeroplanov na leto v promet.

Izvrstna je češka kemijska industrija. V 700 podjetjih je zaposlenih 62.000 de-

lavcev, letna produkcija znaša okrog 150.000 vagonov proizvodov. Industrija vžgalic zaposluje 6000 delavcev ter daje 80 do 100 milijonov škatlic na leto. Češka ima 60 papirnic, 50 tvornic za celulozo, 40 kartonažnih tovarn z letno kapaciteto 35.000 do 40.000 vagonov. Lesna industrija predela 12 milijon. kub. m lesa in 8 mi-lionov lesa za kurivo. Sladkorna indu-strija proizvaja letno 8 do 12 milijonov metrskih stotov. Premogovna industrija zaposluje 42.000 delavcev, spravi 8 do 10 milijonov ton premoga in 2 milijona koka letno na dan. Alkoholna industrija ima 960 obratov in 12.000 delavcev, letna pro-dukcija znaša 600.000 hl.

Na Češkem in Moravskem so pridelali letno 10 milijonov metrskih stotov pšeni-ce, ječmena 13,5, koruze 3,1, krompirja 64, sladkorne pese 62, sena 90 metrskih stotov, vina 650.000 hl. Govedi ima Češko Moravska 4,5 milijonov repov, ovce 10, koz 1,3, svinj 2,1, konj 0,6, perutnine 18 milijonov. Kožna industrija industrija v 250 podjetjih 13.000 delavcev, 75% gozda je borovcev.

Zlata, srebra, grafit, bakra in kaolina proizvajajo 520.000 ton, pirita 70.000 in soli 65.000 ton na leto.

Znameniti stolp v Pisi se pogreza

KAKO JE PRISLO DO TURISTIČNE

Med zgodovinske stavbene posebnosti, ki jih poznamo že iz šolskih knjig, spada tudi poševeni stolp v Pisi. Načrt za to stavbo je izdelal slaven pisanski arhitekt Bonanno v 12. stoletju. Kljub temu da je bil odličnjak v svoji stroki, je v tem pri-meru površno preštudiral temelje. Na-mesto da bi kopal navzdol do trdnih pla-sti, je ukazal graditi še prej, na mehkih temeljih. Komaj so stolp dogradili 12 m visoko, se je začel nagibati. Arhitekt je ukazal graditi dalje in pri tem postavil na nagnjeni strani daljše stebriče. Stolp se je čedalje bolj nagibal, Bonanno je obupal in opustil delo.

Šestdeset let je stal stolp nedokončan. Domači arhitekt Benenato je obnovil gradnjo in povišal stolp do četrtega nadstropja. Stavba se je še zmerom nagibala in po smrti Benenata so pozvali Pizanci nemškega arhitekta Viljema iz Innsbru-cka. Tudi ta je obupal, stolp je čakal spet sto let, dokler ni pizanski arhitekt Tom-maso Pisano vrhu šestega nadstropja do-dal kupolo za zvonove ter dovršil gradnjo, kakršna je ostala do danes.

Strokovnjaki so izmerili, da se stolp še vedno nagiba in to približno za 2 mm na leto. Ko bo vrh prešel čez težnostno sre-dišče, se bo stolp zvrnil in turistične, zgo-dovinske senzacije starodavne Pise ne bo več.

Osemnadstropna stavba tehta okrog

POSEBNOSTI STAREGA MESTA.

10.000 ton. Na severni strani meri 57,5 m, notranji premer obsega 7,65 m. Prilčno zidovje je debelo 4,12 m, od prvega do šestega nadstropja pa 2,47 m. Maksimalni pritisk stavbe na vsak kvadratni cen-timeter znaša 10,12 kg in mehke temeljne plasti, ki jih izpodirja še talna voda, se počasi vgrezajo. Poizkušali so že na vse načine, kako bi zgodovinsko stavbo rešili propada in Američani so priskočili na pomoč z nasvetom, da bi jo, kakor že več njihovih palač, kratkoma prestavili. Ali moderne gradnje so vezane z železobetonom, pizanski stolp pa je po starem na-činu zidan rahlo, iz sestavljenega kame-nja. Usoda čudovito zapleteno zgrajene stare stavbe je tedaj odmerila poševne-mu stolpu v Pisi le še nedoločeno dobo obstanka.

NOVI USPEHI KEMIJE

V Nemčiji se je kemikom posrečilo iz-spojin apnenčevih in premogovih usedin izdelati novo predvilo, ki nadkrijuje v ne-katerih svojstvih celo bombaž in ovčjo volno. Ne »tople« se niti pri 80° C, kar je važnega pomena za ljudi, ki majo opravka v neposredni bližini vročine.

„Vašo zaročenko poznam že tri leta.“
„To je nemogoče, saj takrat še ni bila moje dekle.“
„Že res, toda bila je moja zaročenka.“

Zahvala

Vsem, ki so spremljali na zadnji poti gospoda

IGORJA KUKOVCA

VISOKOŠOLCA

ter mu darovali cvetja in nam bili v tolažbo, se naj-iskreneje zahvaljujemo.

Žalujoče rodbine:

Kukovec, Kraut, Koki

Razno

Zaloga nogavic in pletenin
»MARA«, OROŽNOVA 6
Sprejema naročila po meri.
2433

KONCERT
v gostilni Kren (Klemenšek)
v nedeljo, Jabolčne sirove in
orehove gibanice. Prički vsi
na svidenje. 2598

OPOZORILO!
Oseba, ki je v torok zvečer
pobrala denarnico v Orals-
kem kinu z monogramom
I. F. in vato 299.—, naj isto
vrne v upravi lista, ker je
dobro poznana. 2603

MARELIJE, BRESKVE
hruške, ciprese, mahonije, lu-
gustrum, flider, visoke in niz-
ke vrtnice, mesec, jagode, sa-
dikle vseh vrst, kompost, nudi
vrtnarstvo. Kolodvorska 8,
poleg Ljudske samopomoči.
2560

Kupim

Kupim sledeče
VREDNOSTNE PAPIRJE
2½ % ratna šteta in 7 % in-
vesticijsko posojilo. Točne
ponudbe pod »V. P.« na upra-
vo lista. 2612

Prodaj

Pocen prodaj skoro novo
MOSKO KOLO
Pobrezje, Zrkokpanova 23.
2592

PRODAM
dobro ohranjene gostilniške
mize, stole, opremo, steklo,
lamerijo in drugo. Naslov v
upravi. 2608

Nova
MODERNA SPALNICA
in kuhinja se ugodno proda.
Mizarstvo, Frankopanova 23.
2611

Lokal

Iščem
MIZARSKO DELAVNICO
za takoj v bližini kor. kol. ali
Studenec. Naslov v upravi
»Večernika«. 2602

Sobo odda

Oddam sončen.
OPREMLJEN KABINET
z uporabo, kopalnice, Mari-
bor, Prešernova 30a, III. nad-
stropje, levo. 2593

Kcendešini

po din 10, 12, 16
vseh barv se dobijo pri

TRPINU

Maribor, Vetrinjska 15

Separirana
OPREMLJENA SOBA
se odda, Naslov v upra-
vi »Večernika«. 2596

SOBO
z dvema posteljama takoj od-
dam. Kralja Petra trg. Poizve
se Gospolna 7/III., vrata 6.
2601

OPREMLJENA SOBA
se odda. Sodna ul. 32, vrata
11. 2604

Stanovanje

GOSPOD
se sprejme na stanovanje in
dobro hrano. Ruška cesta 3.
Marin. 2606

Sprejem
SOSTANOVALCA
Ruška cesta 3/II. levo. 2607

Službo dobi

SLUŽBINJO
valjeno vseh gospodinskih del
ter kuhe z letnimi spricavali,
prejemem takoj. Naslov v
upravi. 2536

KUHARICO
srednjih let, valeno boljše
meščanske kuhe, išče privat-
na hiša v Beogradu. Poleg
kuhe bi opravljala tudi druge
hiške hišne posle s po-
mošjo služkinje. Mesečna pla-
ča din 500. Naslov pove upra-
vi »Večernika«. 2556

SLUŽBINJA

večša kuhe in vseh gospodins-
kih del, se sprejme takoj.
Naslov v upravi. 2563

SLUŽBO DOBE TAKOJ:
Hotelska perica, mlajša moč!
hotelski sluga, ki govori slo-
venski in nemški: restavraci-
jska blaginčarka z dobri-
mi spricavali. Naslov v upra-
vi. 2609

MODISTINJA
se sprejme takoj z dobro
plačo. Kvas. Aleksandrova
32. 2589

Službo išče

ŠOFER
z davčno šofersko Solo, za-
nesljiv, išče mesto. Ponudbe
na upravo lista pod »Zanes-
ljive«. 2599

Dopisi

DRAGICA!
Ponesrečl. bolan. Oprosti.
T. B. 2591

Naznanjam . . .

da prevzamem v soboto, dne 1. aprila
staroznano gostino

Mautner, v žg. Rodvanju 62

Potrudila se bom cen. gostom postreči kar najskr-
nejše ter nuditi vedno pristna vina in sveža topla
in mrla jedila. Istočasno se zahvaljuje družina
Mautner dosedanjim cen. gostom, prijateljem in
znancem ter priporoča novo najemnico. K novetu
vključno vabi gostilničarka Pepca Mihevc.

Vse za raz-

vajen okus!

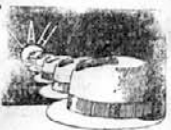

MARIBOR, GOSPOSKA ULICA 30

Obleke, klobuke, pecila

nudi najugodnejše

konfekcija

JAKOB LAM, GLAVNI TRG 2

Sreča

v lastnem stanovanju . . .
s krasno spalnico, katero
kupite dobro in poceni
pri

Ivan Klančnik Maribor, Mejna 6
-427 Telefon 23-19

Zahvala

Za mnoga topla sožalja, ki so nam bila iz-
kazana ob priški nenadne smrti naše drage,
nepozabne hčerke, sestre in neveste

Rezi Ehrlich

diplom. sestre

izrekamo vsem našo najtoplejšo zahvalo. Po-
sebnost se zahvaljujemo častitlim duhovnikom
kapucinarjem in Studencih, Sokolskemu dru-
štvu in pevskemu društvu »Enakosti« v Stu-
dencih ter vsem darovalcem krasnega cvetja
in udeležencem na naši zadnji poti.

2613 Globoko žalujoči ostali.